

BESLUT
2014-10-13

Dnr: 2014-02924

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 28 juli 2014

Saken

Extra tillägg

Nämndens beslut

Nämnden beslutar att det finns synnerliga skäl att beräkna det ekonomiska underlaget utan hänsyn till moderns inkomst. Det ankommer på CSN att pröva ärendet med denna förutsättning.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte den 27 juni 2014 om extra tillägg för vårterminen 2014.

CSN avslog ansökan med motiveringen att styrkta uppgifter om en förälders inkomst och förmögenhet saknades.

NN överklagade beslutet den 12 augusti 2014 och anförde bland annat följande. Hans mor bor i en liten by i Västafrika där hon inte har tillgång till vare sig telefon eller internet. Hon försörjer sig på att laga saker och genom detta arbete byta till sig bl.a. livsmedel.

CSN överlämnade ärendet den 15 augusti 2014. Den 22 september 2014 inkom CSN med ett kompletterade yttrande där CSN uppgav att nämnden bör bifalla NN:s överklagande. CSN anförde följande.

Vid beräkning av det ekonomiska underlag som ligger till grund för bedömning av en studerandes rätt till extra tillägg, ska inkomst och förmögenhet för föräldrar som har vårdnaden om den studerande räknas. CSN inhämtar uppgifter om vem eller vilka som är en studerandes vårdnadshavare från folkbokföringsregistret. För studerande som invandrat till Sverige förekommer det i relativt stor utsträckning att vårdnadshavare endast står namngivna. Personnummer för vårdnadshavare saknas alltså. ÖKS har i ett vägledande avgörande den 4 december 2006, dnr. 2006-04237, angett att det som antecknats i folkbokföringen i samband med att flyktingar m.fl. kommer till Sverige inte alltid utvisar det rättsliga

vårdnadshavarskapet. Det kan lika gärna vara uppgifter om de biologiska föräldrarna som antecknats. ÖKS fann att det i det aktuella ärendet fanns synnerliga skäl att bortse från förälders ekonomi vid beräkningen av det ekonomiska underlaget för rätten till extra tillägg. I senare avgöranden, 2012-00766, har ÖKS hänvisat till det vägledande avgörandet. Man har då ofta angett att det i *vissa fall av sådan oklar vårdnadssituation* kan finnas synnerliga skäl att bortse från en förälders inkomst.

I flera fall, där den studerandes ena förälder varit registrerad som vårdnadshavare i folkbokföringen men endast varit namngiven, har ÖKS däremot avslagit överklagandena utan att säga något om att vårdnadssituationen är oklar. ÖKS har i de ärendena konstaterat att båda föräldrarna är vårdnadshavare till den studerande.

CSN har tolkat ÖKS avgöranden som att det kan finnas synnerliga skäl att bortse från en vårdnadshavares inkomst om föräldern endast är namngiven i folkbokföringsregistret och den studerande har kommit till Sverige som flykting, skyddsbehövande pga. synnerligen ömmande omständigheter eller som anhörig till en sådan person.

CSN anser dock att vårdnadsförhållanden *alltid* kan anses vara oklara när endast namngiven förälder är antecknad som vårdnadshavare i folkbokföringen. En förälder, som saknar person- eller samordningsnummer, har inte invandrat till Sverige tillsammans med den övriga familjen och har sannolikt överhuvudtaget aldrig invandrat till Sverige. Registreringen som vårdnadshavare i folkbokföringen är då antagligen bara en registrering av en namngiven biologisk förälder.

Det borde därför finnas utrymme att bedöma att det finns synnerliga skäl att bortse från en förälders inkomst i fler fall än vad som görs idag. Om det inte bedöms finnas synnerliga skäl att bortse från en sådan förälders inkomst måste den studerande antingen få fram dokumentation som visar att föräldern inte är vårdnadshavare, eller uppgifter om vårdnadshavares inkomst. Det är inte bara studerande som kommer till Sverige som flykting som kan ha stora problem med att få fram sådana uppgifter.

CSN bedömer i det aktuella ärendet att det står klart att NN kommit till Sverige som flykting. Hans mamma står angiven som vårdnadshavare i folkbokföringsregistret, men hon är endast namngiven. Det är således oklart om mamman är vårdnadshavare. CSN bedömer att det finns synnerliga skäl att bortse från hennes inkomst.

Enligt tillgängliga uppgifter har modern aldrig varit i Sverige, i folkbokföringen har modern antecknats som vårdnadshavare från den 16 maj 2014.

NN har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter i anledning av CSN:s yttrande.

Vid kontakt med Migrationsverket har framkommit att NN är ett ensamkommande flyktigbarn från Västafrika samt att han levde som gatubarn innan han kom till Sverige och att han endast hade kontakt med modern via sin syster.

Författningsbestämmelser

Enligt 2 kap. 9 § studiestödsförordningen (2000:655) lämnas extra tillägg enligt följande tabell.

<i>Ekonomiskt underlag</i>	<i>Belopp per månad</i>
Mindre än 85 000 kronor	855 kronor
85 000-104 999 kronor	570 kronor
105 000-124 999 kronor	285 kronor

Av 2 kap. 10 § studiestödsförordningen framgår följande. Det ekonomiska underlaget utgörs av summan av

1. den studerandes och hans eller hennes föräldrars beräknade inkomster, och
2. en femtedel av den del av den studerandes och föräldrarnas sammanlagda förmögenhet som överstiger 75 000 kronor.

För en studerande som är gift beräknas det ekonomiska underlaget utan hänsyn till föräldrarnas inkomst och förmögenhet.

Om det finns synnerliga skäl, får det ekonomiska underlaget beräknas utan hänsyn till föräldrarnas inkomst och förmögenhet.

Av 2 kap. 12 § studiestödsförordningen framgår följande. Med föräldrar avses

1. en förälder som har vårdnaden eller, i fråga om en studerande som har fyllt 18 år, senast haft vårdnaden om den studerande, och
2. en förälder som är sambo med en sådan vårdnadshavare.

Med föräldrar jämställs den som är gift med sådan förälder till den studerande som ensam har eller, i fråga om studerande som fyllt 18 år, senast ensam har haft vårdnaden om den studerande.

Nämndens bedömning

Det som antecknas i folkbokföringen i samband med att ensamkommande flyktingbarn, eller andra skyddsbehövande kommer till Sverige, utvisar inte alltid vem som är den verkliga vårdnadshavaren, utan det kan istället vara så att det är den biologiska föräldern som antecknas. Överklagandenämnden har i liknande situationer funnit att den förälder som inte anlänt till Sverige, i normalfallet, inte ska anses vara vårdnadshavare vid prövningen av rätten till extra tillägg.

När det inte är fråga om flyktingar eller andra skyddsbehövande saknas normalt sett skäl att, utan någon form av utredning, bortse från en persons inkomst när denne har uppgivits vara förälder. Om den uppgivne föräldern har anlänt till Sverige eller inte saknar i det sammanhanget betydelse. I normalfallet krävs då någon form av bevisning som utvisar att föräldern på grund av någon mycket allvarlig yttre omständighet inte kan bidra till försörjningen, eller att det finns någon omständighet kopplad till brott mot familjen för att det ska föreligga synnerliga skäl att bortse från föräldrarnas inkomst. Enbart det förhållandet att det kan föreligga svårigheter att styrka inkomsten för den som är förälder utgör inte synnerliga skäl.

I aktuellt fall är det fråga om ett ensamkommande flyktingbarn där modern endast finns antecknad i folkbokföringen. Redan mot denna bakgrund finns det synnerliga skäl för att bortse från hennes inkomst vid bedömningen av rätten till extra tillägg. Överklagandet ska således bifallas.

Hans Göran Åhgren

Karin Nyström

Beslutet har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Anita Enocksson, vice ordförande, Hans Göran Åhgren direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Birgitta Åkerman.

Föredragande: Karin Nyström

Kopia till CSN